

สหรัฐอเมริกาขึ้นภาษีกุ้งเวียดนามกว่าร้อยละ 35 กระทบหนักอุตสาหกรรมส่งออก

1. เนื้อข่าว

สำนักข่าวเวียดนาม (TTXVN) รายงานว่า บริษัท Soc Trang Seafood JSC (STAPIMEX) ถูกกระทรวงพาณิชย์ของสหรัฐฯ (US Department of Commerce: DOC) กำหนดอัตราภาษีตอบโต้การทุ่มตลาดกับสินค้ากุ้งแช่แข็ง (Frozen Warm-Water Shrimp) จากเวียดนามเบื้องต้นสูงถึงร้อยละ 35.29 ซึ่งนับเป็นระดับที่สูงผิดปกติและส่งผลกระทบอย่างรุนแรงต่ออุตสาหกรรมกุ้งของเวียดนาม โดยอัตราภาษีดังกล่าวไม่ได้จำกัดเฉพาะบริษัท STAPIMEX เท่านั้น แต่ยังรวมถึงบริษัทเวียดนามอีก 22 ราย ที่แม้จะมีสิทธิ์ได้รับอัตราภาษีแยกเฉพาะ (Separate tax rates) และไม่อยู่ในกลุ่มที่ต้องถูกตรวจสอบโดยตรง แต่กลับถูกนำไปใช้อัตราเดียวกัน ต่างจากแนวทางปกติที่กระทรวงพาณิชย์ของสหรัฐฯ มักใช้อัตราเฉลี่ยถ่วงน้ำหนัก (Weighted average tax rate) จากผลการตรวจสอบของบริษัทที่ถูกสุ่มเลือก 2 ราย

ตามรายงานของสมาคมผู้ผลิตและผู้ส่งออกอาหารทะเลเวียดนาม (Vietnam Association of Seafood Exporters and Producers: VASEP) ระบุว่า เมื่อวันที่ 7 มิถุนายน 2025 กระทรวงพาณิชย์ของสหรัฐฯ ได้ประกาศผลเบื้องต้นจากการทบทวนคำสั่งเก็บภาษีตอบโต้การทุ่มตลาดครั้งที่ 19 (The preliminary results of the 19th administrative review: POR19) สำหรับสินค้ากุ้งแช่แข็ง (Frozen Warm-Water Shrimp) ที่นำเข้าจากเวียดนาม ครอบคลุมช่วงระหว่างวันที่ 1 กุมภาพันธ์ 2566 ถึง วันที่ 31 มกราคม 2567 ในรายงานฉบับเดียวกัน บริษัท Thong Thuan (รวมถึงสาขา Thong Thuan Cam Ranh) ได้รับการพิจารณาว่าไม่มีการทุ่มตลาด และได้รับอัตราภาษีย้อยละ 0 ซึ่งยิ่งสะท้อนความแตกต่างอย่างชัดเจนกับกรณีของบริษัท STAPIMEX

ผลการพิจารณาเบื้องต้นในครั้งนี้นี้สร้างความประหลาดใจและความกังวลอย่างยิ่งให้แก่สมาคมผู้ผลิตและผู้ส่งออกอาหารทะเลเวียดนามและภาคธุรกิจ เนื่องจากนับเป็นครั้งแรกในรอบ 19 ปีของการเข้าร่วมกระบวนการทบทวนคำสั่งภาษีตอบโต้การทุ่มตลาด ที่บริษัทเวียดนามรายหนึ่งถูกกำหนดอัตราภาษีเบื้องต้นในระดับเลขสองหลัก โดยสมาคมผู้ผลิตและผู้ส่งออกอาหารทะเลเวียดนาม ชี้ว่าอาจมีข้อผิดพลาดในการคำนวณ ซึ่งคล้ายกับกรณีการทบทวนคำสั่งเก็บภาษีตอบโต้การทุ่มตลาดครั้งที่ 12 (POR12) ที่บริษัท FIMEX Company เคยถูกกำหนดอัตราภาษีเบื้องต้นไว้ที่ร้อยละ 25.76 จากความผิดพลาดทางเทคนิค ก่อนจะถูกลดลงเหลือเพียงร้อยละ 4.58 ในผลสุดท้าย

ข่าวเด่นประจำสัปดาห์จากสคต. ณ นครโฮจิมินห์ ระหว่างวันที่ 9 – 13 มิถุนายน 2568

บริษัท STAPIMEX ระบุว่าได้จัดเตรียมเอกสารประกอบอย่างรอบคอบ และมั่นใจในระบบบัญชีที่โปร่งใส ซึ่งควรนำไปสู่การได้รับอัตราภาษีต่ำ แต่บริษัทและสมาคมผู้ผลิตและผู้ส่งออกอาหารทะเลเวียดนามต่างเห็นพ้องกันว่าอาจเกิดความคลาดเคลื่อนในกระบวนการจากทั้งสองฝ่าย ทำให้ข้อมูลที่ใช้ในการคำนวณอาจไม่ตรงกับข้อเท็จจริง ส่งผลให้อัตราภาษีเบื้องต้นออกมาสูงเกินควร

ในขั้นตอนต่อไปบริษัท STAPIMEX จะเร่งส่งข้อมูลเพิ่มเติมเพื่อชี้แจงและแก้ไขข้อคลาดเคลื่อนดังกล่าว โดยคาดว่าผลการพิจารณาครั้งสุดท้าย ซึ่งมีกำหนดประกาศในเดือนธันวาคม 2568 จะสะท้อนข้อเท็จจริงได้อย่างถูกต้อง และอัตราภาษีน่าจะได้รับการปรับลดลง

แม้อัตราภาษีเบื้องต้นจะยังไม่ถูกนำมาใช้ในทางปฏิบัติทันที แต่ก็ส่งผลกระทบเชิงจิตวิทยาต่อผู้นำเข้าสินค้ากุ้งในสหรัฐฯ อย่างชัดเจน โดยทำให้คำสั่งซื้อบางส่วนชะลอลง และก่อให้เกิดความไม่มั่นใจในหมู่เกษตรกรผู้เลี้ยงกุ้งในเวียดนาม ยิ่งไปกว่านั้น ในบริบทที่ประธานาธิบดีโดนัลด์ ทรัมป์ กลับมาใช้นโยบายภาษีตอบโต้แบบทวีภาคีกับหลายประเทศ รวมถึงเวียดนาม การกำหนดอัตราภาษีเบื้องต้นที่สูงผิดปกติในครั้งนี้ยังเป็นอุปสรรคสำคัญต่อการเข้าถึงตลาดสหรัฐฯ ของอุตสาหกรรมกุ้งเวียดนาม

สมาคมผู้ผลิตและผู้ส่งออกอาหารทะเลเวียดนามจึงเตรียมยื่นคำร้องอย่างเป็นทางการต่อกระทรวงพาณิชย์ของสหรัฐฯ เพื่อขอให้มีการทบทวนผลเบื้องต้นโดยเร็วที่สุด พร้อมย้ำความจำเป็นในการดำเนินการที่เป็นธรรม โปร่งใส และสอดคล้องกับหลักปฏิบัติสากล เพื่อคุ้มครองสิทธิอันชอบธรรมของผู้ประกอบการเวียดนาม

(แหล่งที่มา <https://thesaigontimes.vn/> ฉบับวันที่ 8 มิถุนายน 2568)

2. วิเคราะห์ผลกระทบ

กุ้งถือเป็นหนึ่งในสินค้าส่งออกสำคัญของเวียดนามทั้งในภาคเกษตรและอุตสาหกรรมประมง โดยในปี 2567 การส่งออกกุ้งมีมูลค่าสูงถึง 3,900 ล้านดอลลาร์สหรัฐฯ เพิ่มขึ้นร้อยละ 14 เมื่อเทียบกับปี 2566 โดยมีสหรัฐอเมริกาเป็นตลาดส่งออกอันดับสอง ด้วยมูลค่ากว่า 756 ล้านดอลลาร์สหรัฐฯ รองจากจีนซึ่งมีมูลค่าสูงถึง 843 ล้านดอลลาร์สหรัฐฯ และตามด้วยญี่ปุ่นที่ ประมาณ 500 ล้านดอลลาร์สหรัฐฯ ในภาคธุรกิจ บริษัท STAPIMEX ครองตำแหน่งผู้นำด้านการส่งออกกุ้งของเวียดนาม ขณะที่บริษัท Minh Phu บริษัท Minh Phu Hau Giang และบริษัท FIMEX ตามมาในอันดับสอง สาม และสี่ตามลำดับ

ในช่วง 4 เดือนแรกของปี 2568 เวียดนามส่งออกกุ้งได้มูลค่า 1,300 ล้านดอลลาร์สหรัฐฯ เพิ่มขึ้นร้อยละ 34 เมื่อเทียบกับช่วงเดียวกันของปีก่อน โดยตลาดจีนแสดงการเติบโตโดดเด่นที่สุด มูลค่าการนำเข้ากุ้งจากเวียดนามอยู่ที่ 389 ล้านดอลลาร์สหรัฐฯ เพิ่มขึ้นถึงร้อยละ 103 ส่วนตลาดยุโรป มูลค่า 152 ล้านดอลลาร์สหรัฐฯ เพิ่มขึ้นร้อยละ 28 และญี่ปุ่น มูลค่า 169 ล้านดอลลาร์สหรัฐฯ เพิ่มขึ้นร้อยละ 21 ขณะที่ตลาดสหรัฐฯ มีมูลค่า 193 ล้านดอลลาร์สหรัฐฯ เพิ่มขึ้นเพียงร้อยละ 15 ซึ่งยังคงต่ำกว่าตลาดหลักอื่น ๆ อย่างมีนัยสำคัญ ทั้งนี้สะท้อนถึงความเสี่ยงบางของการเข้าถึงตลาดสหรัฐฯ ซึ่งยังคงเผชิญอุปสรรคสำคัญด้านภาษีและนโยบายการค้า

การส่งออกกุ้งของเวียดนามไปยังสหรัฐฯ ต้องเผชิญกับอัตราภาษี สามประเภทพร้อมกัน ได้แก่ ภาษีตอบโต้การทุ่มตลาด (Anti-Dumping) ภาษีตอบโต้การอุดหนุน (Countervailing Duty) และตอบโต้ทางการเมือง/การค้า (Retaliatory Tariff) โดยเฉพาะภาษีตอบโต้การทุ่มตลาดที่สหรัฐฯ บังคับใช้อย่างต่อเนื่องกับกุ้งเวียดนามมานานกว่า 20 ปี ล่าสุด เมื่อวันที่ 7 มิถุนายน 2568 กระทรวงพาณิชย์สหรัฐฯ ได้ประกาศผลเบื้องต้นจากการทบทวนคำสั่งเก็บภาษีตอบโต้การทุ่มตลาดครั้งที่ 19 (POR19) สำหรับสินค้ากุ้งแช่แข็ง (Frozen Warm-Water Shrimp) ที่นำเข้าจากเวียดนาม ซึ่งครอบคลุมช่วงวันที่ 1 กุมภาพันธ์ 2566 ถึงวันที่ 31 มกราคม 2567

ผลที่ประกาศออกมาทำให้เกิดความสับสนวุ่นวายในอุตสาหกรรมอย่างหนัก โดยบริษัท STAPIMEX ถูกกำหนดอัตราภาษีเบื้องต้นสูงถึงร้อยละ 35.29 นับว่าสูงผิดปกติ อีกทั้งยังส่งผลต่อบริษัทเวียดนามอีก 22 ราย ซึ่งเดิมมีสิทธิได้รับอัตราภาษีแยกเฉพาะ แต่กลับถูกเหมารวมใช้อัตราเดียวกัน ทั้งที่ไม่ได้อยู่ในกลุ่มที่ถูกสุ่มตรวจสอบโดยตรง ผิดไปจากแนวปฏิบัติปกติของกระทรวงพาณิชย์สหรัฐฯ ที่มักใช้อัตราเฉลี่ยถ่วงน้ำหนักจากบริษัทที่สุ่มตรวจสอบเพียง 2 ราย

ข่าวเด่นประจำสัปดาห์จากสคต. ณ นครโฮจิมินห์ ระหว่างวันที่ 9 – 13 มิถุนายน 2568

ขณะที่บริษัท Thong Thuan Group (รวมถึง Thong Thuan Cam Ranh) ได้รับอัตราภาษีร้อยละ 0 เนื่องจากไม่พบพฤติกรรมการทุ่มตลาด ส่งผลให้เกิดความแตกต่างอย่างชัดเจน และสร้างข้อกังขาในหมู่ภาคธุรกิจเวียดนาม โดยสมาคมผู้ผลิตและผู้ส่งออกอาหารทะเลเวียดนามเชื่อว่าผลลัพธ์ที่ออกมาอาจมีความคลาดเคลื่อนทางเทคนิคคล้ายกับกรณีของบริษัท FIMEX ในกรณีการทบทวนคำสั่งเก็บภาษีตอบโต้การทุ่มตลาดครั้งที่ 12 (POR12) ที่เคยได้รับอัตราภาษีเบื้องต้นสูงถึงร้อยละ 25.76 ก่อนจะถูกลดเหลือร้อยละ 4.58 ในผลการพิจารณาค้างสุดท้าย

บริษัท STAPIMEX ยืนยันว่าบริษัทมีระบบบัญชีที่โปร่งใสและได้จัดเตรียมเอกสารครบถ้วน จึงเชื่อว่าผลเบื้องต้นน่าจะสะท้อนข้อผิดพลาดในกระบวนการมากกว่าความผิดปกติของบริษัทเอง โดยทางบริษัทและสมาคมผู้ผลิตและผู้ส่งออกอาหารทะเลเวียดนามเตรียมจัดส่งข้อมูลเพิ่มเติมเพื่อชี้แจงข้อเท็จจริงต่อกระทรวงพาณิชย์สหรัฐฯ และคาดว่าผลพิจารณาค้างสุดท้ายในเดือนธันวาคม 2568 จะสะท้อนความเป็นธรรมได้ดียิ่งขึ้น ทั้งนี้ แม้ผลเบื้องต้นยังไม่มีผลบังคับใช้ทันที แต่ก็สร้างผลกระทบทางจิตวิทยาต่อผู้นำเข้าสหรัฐฯ อย่างรุนแรง ส่งผลให้คำสั่งซื้อบางส่วนชะลอลง และบั่นทอนความเชื่อมั่นของเกษตรกรผู้เลี้ยงกุ้งในเวียดนาม

สถานการณ์ยังซับซ้อนขึ้นหลังจากรัฐบาลสหรัฐฯ ภายใต้การนำของประธานาธิบดีโดนัลด์ ทรัมป์ กลับมาใช้ นโยบายภาษีเชิงรุกกับหลายประเทศ โดยเฉพาะเวียดนาม ซึ่งในเดือนเมษายน 2568 ได้มีการประกาศแผนเก็บภาษีนำเข้าชั่วคราวร้อยละ 10 สำหรับสินค้าจากเวียดนามหลายรายการ รวมถึงผลิตภัณฑ์ประมง โดยมีแนวโน้มว่าจะปรับขึ้นสูงสุดถึงร้อยละ 46 หลังวันที่ 9 กรกฎาคม 2568 ซึ่งเป็นวันสิ้นสุดมาตรการภาษีชั่วคราวระยะเวลา 90 วัน ส่งผลให้ผู้ส่งออกเวียดนามเร่งจัดส่งสินค้าก่อนกำหนดเพื่อหลีกเลี่ยงผลกระทบ โดยเฉพาะในเดือนเมษายนและต้นเดือนพฤษภาคม อย่างไรก็ตาม ข้อมูลจากภาคธุรกิจระบุว่า การจัดส่งเริ่มชะลอตัวหลังวันที่ 20 พฤษภาคม 2568 เนื่องจากความไม่แน่นอนด้านนโยบาย ความผันผวนของต้นทุน และความเสี่ยงทางการค้า ส่งผลให้ยอดรวมในเดือนพฤษภาคมไม่ได้สูงตามที่คาดการณ์ไว้

อย่างไรก็ตาม กุ้งยังคงเป็นหนึ่งในสินค้าส่งออกสำคัญของเวียดนาม โดยในเดือนพฤษภาคม 2568 มีมูลค่าส่งออกสูงถึง 363 ล้านดอลลาร์ คิดเป็นสัดส่วนถึงร้อยละ 42 ของมูลค่าส่งออกทั้งหมด และเพิ่มขึ้นร้อยละ 12.4 เมื่อเทียบกับช่วงเดียวกันของปีก่อน ตัวเลขนี้สะท้อนถึงสัญญาณการฟื้นตัวของตลาดโลก และความต้องการที่เพิ่มขึ้นต่อสินค้ากุ้งจากเวียดนาม โดยเฉพาะจากตลาดสหรัฐฯ และญี่ปุ่น อย่างไรก็ตาม การเข้าถึงตลาดสหรัฐฯ อย่างยั่งยืนยังจำเป็นต้องอาศัยการแก้ไขข้อขัดแย้งด้านภาษี และการเจรจาทางการค้าในระดับทวิภาคีอย่างรอบคอบและต่อเนื่องในระยะยาว

3. นำเสนอโอกาส/แนวทาง

ภายหลังจากที่กระทรวงพาณิชย์สหรัฐฯ ได้ประกาศผลเบื้องต้นของการทบทวนคำสั่งเก็บภาษีตอบโต้การทุ่มตลาดครั้งที่ 19 (POR19) สำหรับสินค้ากุ้งแช่แข็ง (Frozen Warm-Water Shrimp) ที่นำเข้าจากเวียดนาม เมื่อวันที่ 7 มิถุนายน 2568 ส่งผลให้บริษัท STAPIMEX รวมถึงบริษัทเวียดนามอีก 22 แห่ง ซึ่งเดิมมีสิทธิได้รับอัตราภาษีแยกเฉพาะ ถูกกำหนดอัตราภาษีเบื้องต้นในระดับสูงถึงร้อยละ 35.29 การกำหนดอัตราภาษีที่สูงผิดปกตินี้ สร้างแรงกระเพื่อมอย่างมีนัยสำคัญต่ออุตสาหกรรมกุ้งเวียดนาม และส่งผลโดยตรงต่อความสามารถในการแข่งขันในตลาดสหรัฐฯ ซึ่งเป็นตลาดส่งออกหลักอันดับสองของเวียดนามในกลุ่มสินค้าอาหารทะเล

สถานการณ์นี้เปิดโอกาสให้ผู้ส่งออกกุ้งไทยขยายส่วนแบ่งตลาดสหรัฐฯ โดยอาศัยความได้เปรียบด้านมาตรฐานการผลิต ความปลอดภัยของอาหาร และความน่าเชื่อถือของสินค้าไทยในระดับสากล กลยุทธ์สำคัญ ได้แก่ การทำตลาดเชิงรุก พัฒนาความสัมพันธ์กับผู้นำเข้าใหม่ เสริมความสามารถด้านโลจิสติกส์ และเน้นการสร้างภาพลักษณ์พรีเมียมของกุ้งไทย ทั้งนี้ ควรดำเนินการอย่างโปร่งใสและหลีกเลี่ยงการปฏิบัติที่อาจเข้าข่ายหลีกเลี่ยงมาตรการทางการค้า เพื่อป้องกันความเสี่ยงในอนาคต โดยการวางตำแหน่งสินค้าไทยให้เชื่อมโยงกับความยั่งยืนและคุณภาพสูง จะเป็นกุญแจสำคัญในการสร้างความมั่นคงในการส่งออกในระยะยาว